

АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ У 2012-2015 р.р.

Сталий розвиток будь-якого суспільства передбачає існування потужного прошарку середнього класу, однією з економічних ознак якого є переважання у структурі ВВП доходів, що сформовані малим бізнесом. Саме високий рівень розвитку малого бізнесу забезпечує повноцінне функціонування ключових елементів ринкового механізму – вільного підприємництва та досконалої конкуренції.

Стрімке падіння економіки України впродовж 2014-2015 р.р. призвело до скорочення обсягів діяльності не тільки багатьох великих мережевих компаній, але й дрібних підприємців. З огляду на це виникає необхідність в кількісному аналізі тенденцій розвитку малого підприємництва.

Господарський кодекс України (ГКУ) виокремлює такі види суб'єктів підприємництва: суб'єкти малого підприємництва, у тому числі мікропідприємництва; суб'єкти середнього підприємництва; суб'єкти великого підприємництва [1]. ГКУ визначає, що суб'єкти малого підприємництва можуть існувати у двох юридичних формах: юридична особа; фізична особа-підприємець. ГКУ також подає критерії визнання суб'єктів малого підприємництва та мікропідприємництва (табл. 1).

Таблиця 1

Критерії визнання суб'єктів малого підприємництва та мікропідприємництва

Вид	Кількість працівників	Річний дохід
Суб'єкт мікропідприємництва	≤ 10 осіб	≤ 2 млн євро
Суб'єкт малого підприємництва	≤ 50 осіб	≤ 10 млн євро

У результаті здійснення розрахунків на основі даних Державної служби статистики України, автором визначено, що упродовж 2012-2015 р.р. кількість суб'єктів великого та середнього підприємництва скоротилась (табл. 2). Водночас, кількість суб'єктів малого підприємництва зросла.

Таблиця 2

Динаміка та структура видів суб'єктів підприємництва

Рік	Загальна кількість	Великі(частка, %)	Середні(частка, %)	Малі(частка, %)
2012	1600127	0,04	1,28	98,67
2013	1722070	0,04	1,12	98,85
2014	1932161	0,03	0,86	99,11
2015	1974318	0,02	0,79	99,19

Розраховано автором на основі джерела [2]

Проаналізувавши дані, подані у табл. 3, можна визначити, що загальна кількість суб'єктів малого підприємництва зросла з 1 578 879 у 2012 р. до 1 958 385 у 2015 р. Питома вага суб'єктів у формі юридичної особи у загальній кількості суб'єктів малого підприємництва за цей період скоротилась: з 21,79% у 2012 р. до 16,74% у 2015 р. Водночас, питома вага суб'єктів у формі фізичної особи-підприємця у загальній кількості суб'єктів малого підприємництва за цей період зросла: з 78,21% у 2012 р. до 83,26% у 2015 р.

Таблиця3

Динаміка та структура юридичних форм суб'єктів малого підприємництва

Рік	Загальна кількість	Юридичні особи		Фізичні особи-підприємці	
		кількість	частка, %	кількість	частка, %
2012	1578879	344048	21,79	1234831	78,21
2013	1702201	373809	21,96	1328392	78,04
2014	1915046	324598	16,95	1590448	83,05
2015	1958385	327814	16,74	1630571	83,26

Розраховано автором на основі джерела [2]

Проаналізувавши дані, подані у табл. 4, автором визначено, що найбільш популярною галуззю діяльності суб'єктів малого підприємництва у формі юридичної особи у 2012-2015 р.р. є «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів». У ній, для прикладу, у 2013 р. працювали 106 575 підприємств серед 373 809 суб'єктів малого підприємництва у формі юридичної особи.

Таблиця 4

Кількість суб'єктів малого підприємництва у формі юридичної особи за видами економічної діяльності

Вид економічної діяльності	Роки			
	2012	2013	2014	2015
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	99675	106575	90842	90823
Сільське, лісове та рибне господарство	44487	46906	43389	44182
Промисловість	37144	43179	37107	37640
Будівництво	32676	34958	28851	28371
Операції з нерухомим майном	31419	34477	30719	32230
Професійна, наукова та технічна діяльність	30091	33131	29330	29154
Інші види	68556	74583	64360	65414
Разом	344048	373809	324598	327814

З рис. 1 видно, що у 2015 р. майже третина усіх суб'єктів малого підприємництва у формі юридичної особи працювали у сфері оптової та роздрібно торгівлі або ремонту автотранспортних засобів. На другому місці за кількістю функціонуючих підприємств малого бізнесу знаходиться сфера сільського, лісового та рибного господарства.

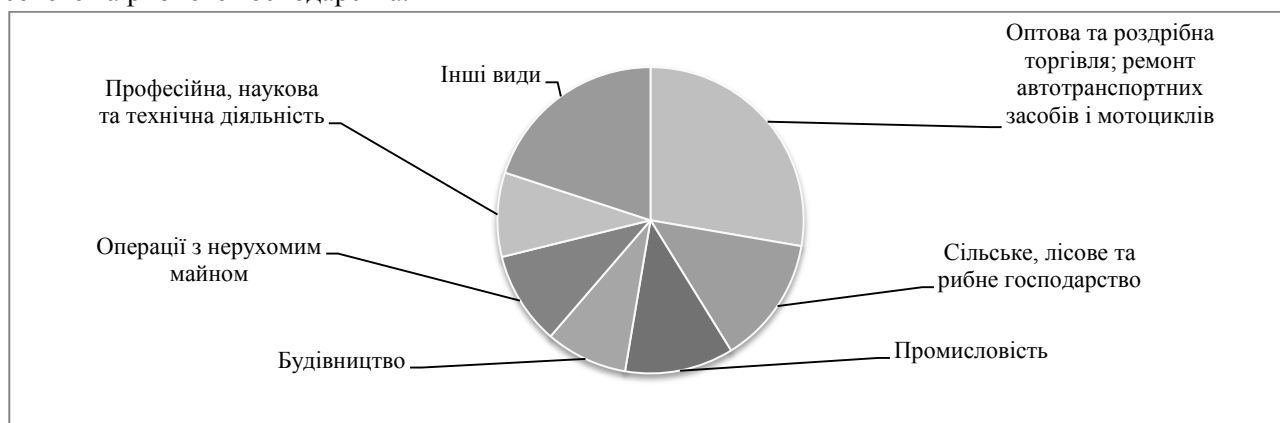

Рис. 1. Кількість суб'єктів малого підприємництва у формі юридичної особи за видами економічної діяльності у 2015 р.

Отже, упродовж 2012-2015 р.р. кількість підприємств великого і середнього бізнесу та малого бізнесу у формі юридичної особи суттєво зменшилась. Водночас, відбулось значне зростання підприємств малого бізнесу у формі фізичної-особи підприємця, зокрема мікропідприємництва у формі фізичної-особи підприємця. Найпопулярнішим видом економічної діяльності суб'єктів малого підприємництва у формі юридичної особи упродовж 2012-2015 р.р. була «Оптова та роздрібна торгівля та ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів».

Список літератури:

1. Господарський кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 16.01.2003 № 436-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.